

۴۷/۹ میلیارد متر مکعب بود. موجودی آب این سدها در پایان سال آبی مذکور حدود ۵۷/۰ درصد از کل حجم مخازن این سدها بود که نسبت به پایان سال آبی قبل از آن به میزان ۲/۰ واحد درصد کاهش یافته است.

جدول ۳-۲- ارتفاع تجمعی بارندگی (میلی متر)

درصد اختلاف با متوسط سال آبی گذشته	سال آبی			
	۱۳۹۸-۹۹	۱۳۹۷-۹۸		
۸/۰	-۹/۰	۴۸۷/۷	۵۳۶/۲	دریای خزر و خلیج فارس و دریای عمان
۲۴/۵	-۱۳/۲	۴۰۲/۸	۴۶۴/۲	دریاچه ارومیه
۶/۶	-۲۰/۲	۳۶۴/۱	۴۵۶/۴	فلات مرکزی
۳۴/۸	۰/۴	۲۰۱/۲	۲۰۰/۴	مرزی شرق
۳۵/۷	۱۸/۰	۱۶۱/۲	۱۳۶/۷	قره قوم
۱۷/۵	-۱۲/۳	۲۸۸/۴	۳۲۸/۹	کل کشور

ماخذ: سازمان هواشناسی کشور، مرکز ملی پایش و هشدار خشکسالی

۳-۲- تولیدات زراعی^(۲) و باغی

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۹ حدود ۱۱۶/۲ میلیون تن انواع محصولات زراعی و باغی از اراضی و باغات کشور برداشت شد که نسبت به سال قبل از آن حدود ۹/۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. از این میزان تولید، ۹۱/۸ میلیون تن (۷۹/۰ درصد) سهم محصولات زراعی بود که در مقایسه با سال زراعی قبل از آن معادل ۱۱/۰ درصد افزایش داشت. همچنین، تولید محصولات باغی به میزان ۲۴/۴ میلیون تن بود که نسبت به سال قبل از آن به میزان ۳/۹ درصد افزایش داشت.

۲- سال زراعی ۹۹-۱۳۹۸ از مهر ماه ۱۳۹۸ لغایت شهریور ماه ۱۳۹۹ را شامل می‌شود و به جهت اختصار، در جداول و نمودارهای مربوطه به جای «سال زراعی ۹۹-۱۳۹۸»، «سال ۱۳۹۹» بیان می‌شود.

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۹ مجموع تولید محصولات عمده کشاورزی، شامل محصولات زراعی، باغی، دامی و شیلات حدود ۱۳۳/۴ میلیون تن بود که نسبت به سال قبل از آن به میزان ۸/۳ درصد افزایش نشان می‌دهد. بر این اساس و طبق برآوردهای مقدماتی، ارزش افزوده گروه کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال قبل از آن معادل ۳/۲ درصد افزایش یافت.

جدول ۳-۱- عملکرد تولید محصولات کشاورزی (هزار تن)

سال	نرخ رشد سهم از کل (درصد)	
	۱۳۹۸	۱۳۹۹
زراعی	۶۷/۲	۶۸/۸
باغی	۱۹/۰	۱۸/۳
دامی	۱۲/۸	۱۲/۰
شیلات	۱/۰	۱/۰
جمع کل	۸/۳	۱۰۰/۰

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

۳-۱- منابع آب

بنا بر گزارش سازمان هواشناسی کشور، در سال آبی ۹۹-۱۳۹۸^(۱)، حجم بارندگی در کشور ۴۷۸/۰ میلیارد متر مکعب با میانگین ارتفاع ۲۹۰/۰ میلی‌متر که نسبت به سال آبی قبل از آن به میزان ۷/۵ درصد کاهش و در مقایسه با میانگین بلندمدت (۵۲ ساله) معادل ۲۳/۷ درصد افزایش یافت.

در سال آبی مورد بررسی، تعداد سدهای مخزنی کشور که دارای آمار روزانه بهره‌برداری می‌باشند، ۱۹۲ سد با حجم کل

۱- سال آبی ۹۹-۱۳۹۸، نیمه دوم سال ۱۳۹۸ و نیمه اول سال ۱۳۹۹ را شامل می‌شود.

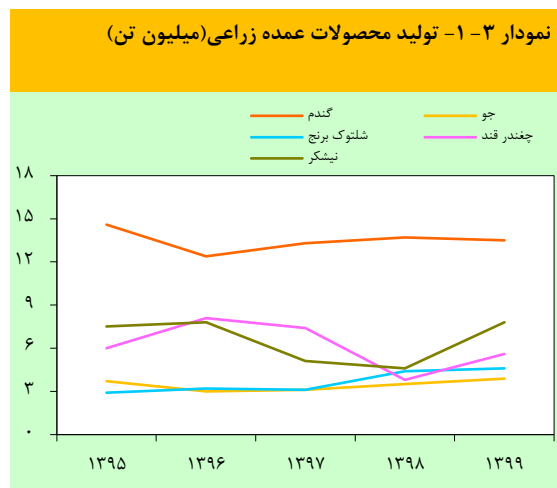
گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۹

جدول ۳-۳- عملکرد محصولات عمده زراعی و باغی در واحد سطح (۱) (کیلوگرم/هکتار)

درصد تغییر	سال	
	۱۳۹۹	۱۳۹۸
تولیدات زراعی		
-۳/۶	۲۲۵۵	۲۳۳۹
۲/۵	۲۳۲۸	۲۲۷۱
۷/۶	۵۳۳۵	۴۹۵۷
۲/۹	۸۲۱۷	۷۹۸۶
۱۱/۰	۲۸۱۳	۲۵۲۵
۳۵/۲	۸۹۰۸۸	۶۵۹۰۲
۸/۰	۵۱۷۰۸	۴۷۸۷۵
-۶/۴	۱۵۹۶	۱۷۰۵
-۶/۷	۲۱۷۶	۲۳۳۲
۱۶/۵	۹۶۸	۸۳۱
۰/۷	۳۶۸۸۸	۳۶۶۴۹
۴/۶	۴۹۷۵۲	۴۷۵۶۲
تولیدات باغی		
۱/۰	۲۱۸۷۳	۲۱۶۵۹
۴/۵	۱۱۹۸۹	۱۱۴۷۷
۵/۲	۱۸۹۲۰	۱۷۹۸۹
۹/۶	۹۱۲	۸۳۲
-۱۴/۶	۵۹۳۳	۶۹۵۱

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
۱- نسبت ارقام کامل تولید به سطح زیر کشت بارور

در سال زراعی مورد بررسی، مجموع تولید گروه غلات (گندم، جو، شلتوک برنج و ذرت دانه‌ای) با ۱/۳ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۸ به ۲۳/۱ میلیون تن رسید. در سال ۱۳۹۹، تولید جو و شلتوک برنج به ترتیب با ۱۰/۳ و ۳/۱ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن مواجه بود.

جدول ۳-۴- تولید و سطح زیر کشت محصولات عمده زراعی و باغی (۱)

(هزار هکتار - هزار تن)

درصد تغییر	۱۳۹۹		۱۳۹۸	
	تولید	سطح زیر کشت	تولید	سطح زیر کشت
تولیدات زراعی				
-۱/۳	۲/۴	۱۳۵۴۱	۶۰۰۵	۱۳۷۱۵
۱۰/۳	۷/۶	۲۸۱۷۵	۱۶۶۵	۳۵۱۴
۳/۱	-۴/۲	۴۵۶۱	۸۵۵	۴۴۲۲
-۱/۱	-۳/۹	۱۰۸۹	۱۳۳	۱۱۰۱
۲۱/۵	۹/۵	۲۷۸	۹۹	۲۲۹
۶۹/۶	۲۵/۵	۷۷۵۱	۸۷	۴۵۶۹
۴۶/۲	۳۵/۴	۵۶۰۷	۱۰۸	۳۸۳۴
-۱۹/۵	-۱۴/۰	۵۳۳	۳۳۴	۶۶۲
۲/۵	۹/۹	۲۶	۱۲	۲۵
۱۲/۷	-۳/۲	۷۸۸	۸۱۵	۶۹۹
۷/۶	۶/۹	۵۶۳۷	۱۵۳	۵۲۳۷
۱۵/۸	۱۰/۷	۳۳۳۵	۶۷	۲۸۸۰
تولیدات باغی				
-۰/۲	-۱/۲	۵۶۰۳	۲۵۶	۵۶۱۳
۱/۷	-۲/۶	۳۳۹۰	۲۸۳	۳۳۳۲
۴/۵	-۰/۶	۴۲۲۵	۲۲۳	۴۰۴۲
۱۴/۷	۴/۶	۳۸۷	۴۲۴	۳۳۷
۲/۴	۲۰/۰	۱۳۲	۲۲	۱۲۹

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
۱- ارقام سطح زیر کشت محصولات باغی مربوط به سطح زیر کشت بارور است.

جدول ۳-۶- وضعیت تولید و صادرات محصولات شیلات

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۹	۱۳۹۸	
	۱۲۶۹	۱۲۸۲	تولید (هزار تن)
-۱/۱	۶۸۴	۷۲۰	آب‌های جنوب
-۵/۰	۳۱	۳۶	آب‌های شمال
-۱۲/۳	۵۵۳	۵۲۷	آبزی‌پروری
صادرات			
-۱/۹	۵۲۹	۵۳۹	ارزش (میلیون دلار)
-۴/۴	۱۴۰	۱۴۶	مقدار (هزار تن)

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی، سازمان شیلات ایران

۳-۴- خرید تضمینی محصولات عمده کشاورزی

به منظور تشویق کشاورزان به تولید محصولات اساسی کشاورزی، ایجاد تعادل در نظام تولید و حفظ سطح درآمد کشاورزان، دولت طی سال‌های اخیر اقدام به تعیین قیمت خرید تضمینی محصولات کشاورزی و خرید این محصولات کرده است. در سال زراعی ۹۹-۱۳۹۸، قیمت تمامی محصولات زراعی مشمول خرید تضمینی در مقایسه با سال زراعی قبل از آن بین ۳۰/۰ تا ۶۰/۸ درصد افزایش یافت. در سال زراعی مورد بررسی، قیمت خرید تضمینی گندم نسبت به سال زراعی قبل از آن ۴۷/۱ درصد افزایش یافت و بیشترین رشد قیمتی به چغندر قند بهاره معادل ۶۰/۸ درصد اختصاص داشت.

جدول ۳-۷- قیمت خرید تضمینی محصولات عمده کشاورزی

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۹	۱۳۹۸	
۴۷/۱	۲۵۰۰۰	۱۷۰۰۰	گندم
۴۰/۰	۱۶۳۰۰	۱۱۶۳۹	جو
۳۵/۰	۶۱۱۲۰	۴۵۲۷۴	برنج خزر
۶۰/۸	۶۰۲۴	۳۷۴۶	چغندر قند

ماخذ: مصوبات هیات وزیران

۳-۵- یارانه پرداختی

در سال ۱۳۹۹، یارانه پرداختی بابت کالاها و خدمات (موضوع ردیف بودجه‌ای ۵۲۰۰۰۰) به میزان ۵/۰ هزار میلیارد

در سال ۱۳۹۹، مجموع تولید محصولات زراعی صنعتی^(۱)

نسبت به سال زراعی قبل از آن با افزایش ۵۲/۳ درصدی به ۱۴/۲ میلیون تن رسید. در این سال تولید نیشکر و چغندر قند به ترتیب ۵۴/۶ و ۳۹/۵ درصد از تولید محصولات زراعی صنعتی را به خود اختصاص دادند و تولید این محصولات به ترتیب به ۷/۸ و ۵/۶ میلیون تن رسید. در میان محصولات زراعی صنعتی، تولید نیشکر با ۶۹/۶ درصد رشد از بیشترین میزان افزایش تولید در سال مورد بررسی برخوردار بود.

۳-۳- تولیدات دامی و شیلات

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، مجموع تولید محصولات دامی (گوشت قرمز، گوشت مرغ، شیر خام، تخم‌مرغ و عسل) در سال ۱۳۹۹ حدود ۱۶ میلیون تن بود که نسبت به سال قبل از آن به میزان ۱/۷ درصد افزایش یافت.

جدول ۳-۵- تولید محصولات دامی (هزار تن)

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۹	۱۳۹۸	
۲/۹	۸۸۴	۸۵۹	گوشت قرمز
۲/۴	۱۱۲۶۸	۱۱۰۰۲	شیر خام
-۳/۴	۲۶۴۱	۲۷۳۳	گوشت مرغ
۶/۴	۱۰۸۲	۱۰۱۷	تخم‌مرغ
۲/۴	۱۱۵	۱۱۳	عسل
۱/۷	۱۵۹۹۱	۱۵۷۲۴	جمع کل

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی

در سال ۱۳۹۹، تولید محصولات شیلات حدود ۱۲۶۹ هزار تن بود که نسبت به سال قبل از آن ۱/۱ درصد کاهش داشت. معادل ۵۳/۹ و ۲/۵ درصد از محصولات مذکور به ترتیب از آب‌های جنوب و شمال صید شد و ۴۳/۶ درصد از محل آبزی‌پروری استحصال گردید. در این سال مقدار و ارزش صادرات محصولات مختلف شیلات به ترتیب ۱۴۰ هزار تن و ۵۲۹ میلیون دلار بود که نسبت به سال ۱۳۹۸ به ترتیب به میزان ۴/۴ و ۱/۹ درصد کاهش داشت.

۱- شامل پنبه، نیشکر، چغندر قند، دانه‌های روغنی و «توتون و تنباکو» می‌باشد.

۳-۶- سرمایه‌گذاری دولت

مطابق آمار وزارت امور اقتصادی و دارایی، در سال ۱۳۹۹ عملکرد اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای- ملی دولت برای توسعه «کشاورزی و منابع طبیعی» و «منابع آب» ۱۱۸/۶ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال قبل از آن در حدود ۳۰ برابر شده است. بدین ترتیب، از مجموع رقم مصوب اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصول مزبور در قانون بودجه کل کشور (۱۶۱/۷ هزار میلیارد ریال)، ۷۳/۴ درصد تحقق یافت.

اعتبارات پرداخت شده بابت طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای- ملی فصل «کشاورزی و منابع طبیعی» ۴۸/۰ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال ۱۳۹۸، در حدود ۱۳ برابر شده است. در این سال برنامه جنگل، مرتع، آبخیزداری و بیابان‌زدایی با سهم ۴۱/۷ درصدی، بیشترین سهم از اعتبارات فصل «کشاورزی و منابع طبیعی» را به خود اختصاص داد.

اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای توسعه منابع آب در سال ۱۳۹۹ با افزایش حدوداً ۱۹۱ برابری نسبت به سال ۱۳۹۸ به ۷۰/۷ هزار میلیارد ریال رسید. برنامه عرضه آب با ۴۱/۹ درصد سهم، بیشترین سهم از پرداخت‌های عمرانی به امور توسعه آب را به خود اختصاص داد.

جدول ۳-۹- عملکرد اعتبارات ملی طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای برای توسعه «کشاورزی و منابع طبیعی» و «منابع آب»

۱۳۹۹	مبلغ مصوب	سهم (درصد)		درصد تغییر	پایان سال		
		۱۳۹۹	۱۳۹۸		۱۳۹۹	۱۳۹۸	
۸۱/۰	۵۹/۲	۴۰/۴	۹۰/۷	☐	۴۸/۰	۳/۶	کشاورزی و منابع طبیعی
۶۹/۰	۱۰۲/۴	۵۹/۶	۹/۳	☐	۷۰/۷	۰/۴	منابع آب
۷۳/۴	۱۶۱/۷	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	☐	۱۱۸/۶	۴/۰	کل

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی، خزانه‌داری کل کشور

ریال بود. از این مبلغ، معادل ۷۹۵ میلیارد ریال به کالاها و خدمات و فعالیت‌های مرتبط با بخش کشاورزی پرداخت شد که معادل ۱۵/۸ درصد از کل یارانه پرداختی از محل ردیف بودجه‌ای مزبور می‌باشد.

جدول ۳-۸- عملکرد پرداخت یارانه در سال ۱۳۹۹

(موضوع ردیف بودجه‌ای ۵۲۰۰۰۰)

مبلغ	سهم از کل (درصد)
۷۹۵	۱۵/۸
۴۲۵۰	۸۴/۲
۵۰۴۵	۱۰۰/۰

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی

در سال ۱۳۹۹، توزیع کود شیمیایی توسط دولت با ۱۰/۷ درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۸ به ۱۹۹۱ هزار تن رسید^(۱). در این سال ۱۹۴ تن انواع سموم دفع آفات نباتی و ۵/۲ هزار تن انواع بذر نیز در اختیار کشاورزان قرار گرفت که انواع سموم نسبت به سال ۱۳۹۸ معادل ۳۰/۰ درصد کاهش و میزان انواع بذر بدون تغییر بوده است. دولت در سال ۱۳۹۹ در مجموع مبلغ ۴۸۲۳ میلیارد ریال به شرکت خدمات حمایتی کشاورزی جهت توزیع کود شیمیایی به صورت یارانه‌ای پرداخت کرد که نسبت به سال قبل از آن افزایش قابل ملاحظه ۲۱۹/۴ درصدی را نشان می‌دهد^(۲).

۱- میزان کود شیمیایی یارانه‌ای توزیع شده توسط دولت از طریق شرکت سهامی خاص خدمات حمایتی کشاورزی.

۲- شرکت سهامی خاص خدمات حمایتی کشاورزی سهم کوچکی از بازار سموم و بذر را در اختیار داشته و سایر شرکت‌ها و تشکل‌های بخش خصوصی نیز در امر تامین، تدارک و توزیع سموم و بذر فعال می‌باشند.

۳-۷- تسهیلات بانکی

کشاورزی با ۳۵/۳ درصد رشد نسبت به پایان سال قبل از آن به ۱۴۹۳/۶ هزار میلیارد ریال رسید. از این میزان، سهم بخش غیر دولتی کشاورزی ۹۹/۱ درصد بود.

در پایان سال ۱۳۹۹، مانده خالص تسهیلات اعطایی بانکها و موسسات اعتباری به بخشهای دولتی و غیر دولتی

(هزار میلیارد ریال) جدول ۳-۱۰- مانده خالص^(۱) تسهیلات اعطایی بانکها و موسسات اعتباری به بخش غیر دولتی و دولتی کشاورزی

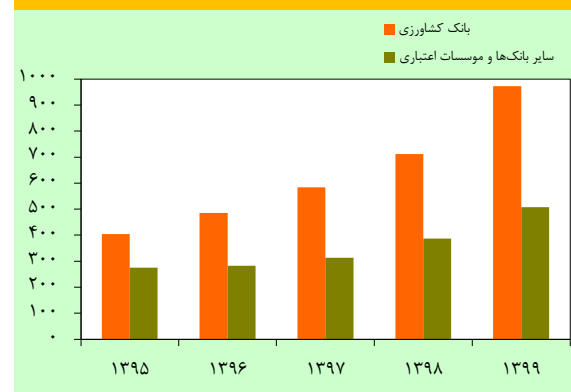
سهم (درصد)		درصد تغییر	پایان سال		
۱۳۹۹	۱۳۹۸		۱۳۹۹	۱۳۹۸	
۹۹/۱	۹۹/۴	۳۴/۸	۱۴۷۹/۹	۱۰۹۷/۷	بخش غیر دولتی
۶۵/۱	۶۴/۴	۳۶/۸	۹۷۳/۰	۷۱۱/۲	بانک کشاورزی
۳۳/۹	۳۵/۰	۳۱/۲	۵۰۶/۹	۳۸۶/۴	سایر بانکها و موسسات اعتباری
۰/۹	۰/۶	۱۱۶/۵	۱۳/۷	۶/۳	بخش دولتی
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۵/۳	۱۴۹۳/۶	۱۱۰۴/۰	جمع کل

۱- مانده خالص تسهیلات اعطایی پس از کسر مانده بدهی مشتریان و تسهیلات اعطایی در کلیه سرفصلهای مربوط به مابهالتفاوت نرخ ارز، سود سالهای آینده، سود و کارمزد سالهای آینده، وجوه دریافتی مضاربه، حساب مشترک مشارکت مدنی (سهم بانک)، سود معوق و سود و کارمزد معوق به دست آمده است. در ضمن، مانده تسهیلات اعطایی شامل عقود مشارکت حقوقی و سرمایه‌گذاری مستقیم نیز می‌باشد.

«وجوه اداره شده و قراردادهای پرداخت نمود که ۳۴/۱ درصد نسبت به سال ۱۳۹۸ افزایش یافت. از کل تسهیلات پرداختی توسط بانک کشاورزی، ۸۲/۶ درصد (۵۸۷/۷ هزار میلیارد ریال) در قالب تسهیلات «غیر تکلیفی» و ۱۷/۴ درصد در قالب تسهیلات «تکلیفی» و «وجوه اداره شده و قراردادهای پرداخت شد.

ترکیب تسهیلات پرداختی بانک کشاورزی برحسب عقود اسلامی در سال ۱۳۹۹ نشان‌دهنده سهم بالای عقد مشارکت مدنی در میان سایر عقود است. در این سال حدود ۴۱۲/۲ هزار میلیارد ریال تسهیلات در قالب عقد مشارکت مدنی پرداخت شد که ۵۷/۹ درصد از کل تسهیلات را به خود اختصاص داد و نسبت به مبلغ تسهیلات پرداختی در سال قبل از آن به میزان ۶۱/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد.

نمودار ۳-۲- مانده خالص تسهیلات اعطایی بانکها به بخش غیر دولتی کشاورزی (هزار میلیارد ریال)

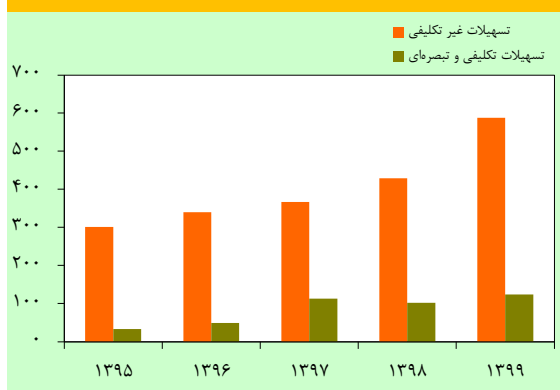

در پایان سال ۱۳۹۹، مانده خالص تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی به بخش غیر دولتی کشاورزی به ۹۷۳/۰ هزار میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل از آن ۳۶/۸ درصد افزایش داشت.

در سال مورد بررسی، سهم بانک کشاورزی از مانده خالص کل تسهیلات اعطایی به بخش دولتی و غیر دولتی کشاورزی ۶۵/۱ درصد بود که در مقایسه با سهم مزبور در سال ۱۳۹۸ معادل ۰/۷ واحد درصد افزایش داشت.

بانک کشاورزی در سال ۱۳۹۹ در مجموع حدود ۷۱۱/۷ هزار میلیارد ریال در قالب تسهیلات غیر تکلیفی، تکلیفی و

نمودار ۳-۳- تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی (هزار میلیارد ریال)

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۹

بررسی تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی برحسب مدت زمان بازپرداخت در سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد تسهیلات با دوره بازپرداخت کوتاه‌مدت با ۷۴/۸ درصد بیشترین سهم از کل تسهیلات را به خود اختصاص داده که سهم مذکور نسبت به سال قبل از آن در حدود ۵۲/۸ درصد افزایش داشت.

بررسی ترکیب تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی از نظر نوع مصرف نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۹ پرداخت‌های بانک مزبور بابت فعالیت «صنایع وابسته و خدمات کشاورزی» بالاترین سهم (۴۰/۴ درصد) از کل تسهیلات را به خود اختصاص داد و با ۶۰/۴ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۲۸۷/۵ هزار میلیارد ریال رسید.

جدول ۳-۱۱- تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی برحسب مدت زمان بازپرداخت

(هزار میلیارد ریال)

سهم (درصد)	سال		درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۸	۱۳۹۹		۱۳۹۸	۱۳۹۹	
	۱۳۹۹	۱۳۹۸		۱۳۹۹	۱۳۹۸	کوتاه‌مدت
	۷۴/۸	۶۵/۷	۵۲/۸	۵۳۲/۶	۳۴۸/۵	میان‌مدت
	۱۰/۶	۳۰/۷	-۵۳/۶	۷۵/۴	۱۶۲/۷	بلندمدت
	۱۴/۶	۳/۷	۴۳۴/۰	۱۰۳/۷	۱۹/۴	کل
	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۴/۱	۷۱۱/۷	۵۳۰/۶	

ماخذ: بانک کشاورزی

۳-۸- بیمه محصولات کشاورزی

یارانه‌های دولتی تامین می‌گردید؛ به گونه‌ای که سهم یارانه دولتی از کل غرامت پرداختی در سال زراعی ۹۹-۱۳۹۸ حدود ۵۲/۷ درصد بود و ۴۷/۳ درصد از محل حق بیمه دریافتی از کشاورزان تامین شد. با توجه به عدم ایفای به موقع تعهدات دولت در خسارت پرداختی، بانک کشاورزی طی سال‌های گذشته همواره نسبت به تامین کسری صندوق بیمه کشاورزی اقدام کرده است.

مجموع خسارت پرداختی توسط صندوق بیمه کشاورزی به فعالیت‌های مختلف بخش کشاورزی در سال زراعی ۹۹-۱۳۹۸ حدود ۱۵/۷ هزار میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال زراعی قبل از آن حدود ۴۲/۵ درصد افزایش یافت.

با توجه به ماهیت زیان‌ده بودن این صندوق، طی سال‌های گذشته بخش عمده‌ای از غرامت پرداختی از محل

جدول ۳-۱۲- عملکرد صندوق بیمه کشاورزی

خسارت پرداختی (میلیارد ریال)	سطح بیمه شده		درصد تغییر	سطح بیمه شده		
	۱۳۹۹	۱۳۹۸		۱۳۹۹	۱۳۹۸	
درصد تغییر	۱۳۹۹	۱۳۹۸		۱۳۹۹	۱۳۹۸	زراعت (هزار هکتار)
۷۲/۲	۵۰۰۱	۲۹۰۴	-۵/۳	۲۵۰۵	۲۶۴۵	باغات (هزار هکتار) (۱)
۲۵/۳	۸۴۱۲	۶۷۱۱	-۹/۲	۷۳۹	۸۱۴	دام (هزار واحد دامی)
۹۴/۶	۱۵۶۳	۸۰۳	۱۰/۱	۸۹۳۱	۸۱۱۳	طیور (میلیون قطعه)
۱۸/۶	۳۹۵	۳۳۳	۵/۰	۱۱۱۲	۱۰۵۹	آبزیان (هزار هکتار) - (میلیارد قطعه) (۲)
۱۴/۵	۲۸۳	۲۴۸	۰	۲	۵	تاسیسات و ماشین‌آلات (دستگاه)
۰	۸	۰	-۹۱/۴	۲۸	۳۲۶	منابع طبیعی (هزار هکتار)
۰	۱۳	۲	-۳۳/۹	۱۰۳۰	۱۵۵۷	جمع کل
۴۲/۵	۱۵۶۷۵	۱۱۰۰۰	-	-	-	

ماخذ: صندوق بیمه کشاورزی

۱- شامل زیربخش تنه درختان نیز می‌باشد. ۲- در سال ۱۳۹۹ واحد سطح بیمه شده آبزیان بر اساس میلیارد قطعه گزارش شده است.

تحت پوشش نسبت به سال ۱۳۹۸ حدود ۶/۲ درصد کاهش داشت. صندوق بیمه کشاورزی بابت خسارات وارده به اراضی زراعی و باغی تحت پوشش بیمه ۱۳/۴ هزار میلیارد ریال غرامت پرداخت کرد که در مقایسه با سال قبل از آن در حدود ۳۹/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد.

براساس گزارش صندوق بیمه کشاورزی، در سال زراعی ۹۹-۱۳۹۸، حدود ۳/۲ میلیون هکتار از اراضی زیر کشت ۱۹۷ محصول زراعی و باغی در برابر زیان‌های ناشی از عوامل قهری و طبیعی تحت پوشش بیمه این صندوق قرار گرفت. وسعت اراضی

جدول ۳-۱۳- اراضی زراعی و باغی بیمه شده و خسارت پرداخت شده به کشاورزان

سهم (درصد)	درصد تغییر	خسارت پرداختی (میلیارد ریال)		سهم (درصد)	درصد تغییر	سطح اراضی بیمه شده (هزار هکتار)		
		۱۳۹۹	۱۳۹۸			۱۳۹۹	۱۳۹۸	
۲۵/۶	۵۹/۹	۳۴۳۴	۲۱۴۸	۶۲/۵	-۹/۰	۲۰۲۹	۲۲۲۹	گندم
۴/۹	۱۰۹/۱	۶۶۱	۳۱۶	۲/۰	-۱۷/۲	۶۶	۸۰	برنج
۲/۲	۱۰۵/۱	۳۰۱	۱۴۷	۵/۲	۱/۳	۱۶۹	۱۶۷	جو
۰/۹	۱۹۸/۳	۱۱۸	۳۹	۱/۲	۵۳/۵	۳۸	۲۵	چغندر قند
۱/۲	۹۶/۶	۱۶۷	۸۵	۳/۹	۱۴۷/۶	۱۲۸	۵۲	کلزا
۲۲/۲	۵۵/۳	۲۹۸۲	۱۹۲۰	۷/۳	۱/۵	۲۳۶	۲۳۲	پسته
۴۲/۹	۱۵/۹	۵۷۵۰	۴۹۵۹	۱۷/۸	-۱۴/۲	۵۷۸	۶۷۴	سایر
۱۰۰/۰	۳۹/۵	۱۳۴۱۳	۹۶۱۵	۱۰۰/۰	-۶/۲	۳۲۴۵	۳۴۵۹	جمع

ماخذ: صندوق بیمه کشاورزی

در سال مورد بررسی، شبکه تعاونی‌های روستایی حدود ۵/۷ میلیون تن انواع محصولات کشاورزی را با قیمت‌های توافقی خریداری کردند که در مقایسه با عملکرد سال ۱۳۹۸ با ۱۵/۴ درصد افزایش مواجه بود. در این سال ۴/۷ هزار تن انواع محصولات کشاورزی به صورت تضمینی توسط تعاونی‌ها خریداری شد.

۳-۱۰- بازرگانی خارجی در بخش کشاورزی

۳-۱۰-۱- صادرات

براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۹ حدود ۸/۸ میلیون تن انواع کالای کشاورزی به ارزش ۶/۲ میلیارد دلار به خارج از کشور صادر شد که نسبت به سال قبل از آن به لحاظ وزن و ارزش به ترتیب معادل ۲۳/۶ و ۶/۰ درصد افزایش یافت. در این سال صادرات کالاهای کشاورزی ۷/۸ درصد از وزن و ۱۷/۸ درصد از ارزش کل صادرات گمرکی کشور را به خود اختصاص داد^(۱).

در سال مورد بررسی، گروه محصولات زراعی به لحاظ وزن ۶۱/۴ درصد از کل صادرات کشاورزی را شامل می‌شد، لیکن گروه محصولات باغی علی‌رغم سهم وزنی ۲۹/۵ درصدی، معادل ۵۱/۷ درصد از ارزش صادرات کشاورزی را به خود اختصاص داد.

۱- وزن و ارزش کل صادرات گمرکی کشور در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ با احتساب میعانات گازی محاسبه شده است.

۳-۹- عملکرد شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی روستایی،

روستایی زنان، کشاورزی و تولید روستایی

براساس گزارش سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران، در پایان سال ۱۳۹۹ تعداد شرکت‌های تعاونی روستایی، روستایی زنان، کشاورزی و تولید روستایی در کشور به ۶۶۰۵ شرکت رسید. تا پایان این سال شرکت‌های مزبور ۶/۱ میلیون نفر از روستاییان را تحت پوشش خود قرار دادند که از نظر تعداد شرکت و اعضا در مقایسه با پایان سال ۱۳۹۸ به ترتیب ۱/۳ و ۴/۰ درصد افزایش یافت. در پایان سال ۱۳۹۹، تعداد اتحادیه‌های تعاونی روستایی شهرستان، کشاورزی و تولید روستایی به ۵۰۱ اتحادیه رسید که نسبت به سال قبل از آن ۰/۸ درصد افزایش یافته است. تعداد شرکت‌های عضو این اتحادیه‌ها نیز به ۵۵۰۰ فقره رسید که در مقایسه با سال ۱۳۹۸ معادل ۳/۱ درصد افزایش نشان می‌دهد.

جدول ۳-۱۴- وضعیت شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی

روستایی، روستایی زنان، کشاورزی و تولید روستایی

درصد تغییر	پایان سال		
	۱۳۹۹	۱۳۹۸	
			شرکت‌ها
۱/۳	۶۶۰۵	۶۵۲۱	تعداد
۴/۰	۶۱۲۳	۵۸۸۷	تعداد اعضا (هزار نفر)
۱۶/۹	۷۰۹۴	۶۰۶۷	میزان سرمایه (میلیارد ریال)
			اتحادیه‌ها
۰/۸	۵۰۱	۴۹۷	تعداد
۳/۱	۵۵۰۰	۵۳۳۳	تعداد شرکت‌های عضو
۲۰/۶	۱۸۵۲	۱۵۳۵	میزان سرمایه (میلیارد ریال)

ماخذ: سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۹

درصد تغییر		۱۳۹۹		۱۳۹۸		
وزن	ارزش	وزن	ارزش	وزن	ارزش	
۱۴/۵	-۵/۹	۶۷۵	۶۸۵	۵۹۰	۷۲۸	دام و طیور(۱)
-۱۲/۵	-۱۶/۴	۱۱۱	۲۰۹	۱۲۷	۲۵۰	شیلات
۲۲/۱	-۱/۲	۵۴۲۵	۲۰۷۷	۴۴۴۴	۲۱۰۲	محصولات زراعی
۳۲/۲	۱۶/۷	۲۶۰۴	۳۲۰۸	۱۹۷۰	۲۷۴۹	محصولات باغی
۴/۲	۱/۴	۲۰	۳۲	۱۹	۳۱	جنگل و مرتع
۲۳/۶	۶/۰	۸۸۳۵	۶۲۱۰	۷۱۵۰	۵۸۵۹	کل صادرات کشاورزی
۲/۵	۳/۷	۷/۸	۱۷/۸	۵/۳	۱۴/۱	سهم بخش کشاورزی از کل صادرات غیر نفتی گمرکی(۲)

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
 ۱- شامل اقلام صادرات داروهای دامپزشکی نیز می‌باشد.
 ۲- صادرات غیر نفتی بر اساس صادرات گمرکی (با احتساب میعانات گازی) می‌باشد. تغییرات سهم برحسب واحد درصد می‌باشد.

وارداتی ۴۶۰ دلار بود که نسبت به رقم مشابه سال ۱۳۹۸ حدود

۳-۱۰-۲- واردات

۹/۴ درصد کاهش داشت.

واردات گندم در سال ۱۳۹۹ معادل ۳/۳ میلیون تن بود که در مقایسه با سال قبل از آن افزایش چشمگیری داشته است. افزایش قابل توجه حجم واردات گندم عمدتاً با هدف حفظ و افزایش موجودی ذخایر محصولات استراتژیک تا میزان ۵/۰ میلیون تن گندم در شرایط اعمال تحریم‌های شدید اقتصادی بر کشور بوده است.

مطابق آمار وزارت جهاد کشاورزی، در سال ۱۳۹۹ حدود

۲۳/۷ میلیون تن محصولات مختلف کشاورزی به ارزش ۱۰/۹ میلیارد دلار وارد کشور شد که در مقایسه با سال ۱۳۹۸ از نظر وزن و ارزش به ترتیب ۵/۵ و ۱۴/۴ درصد کاهش نشان می‌دهد. واردات کالاهای مذکور به ترتیب ۲۸/۱ و ۷۰/۳ درصد از ارزش و وزن کل واردات گمرکی کشور را تشکیل می‌دهد. در سال مورد بررسی، میانگین ارزش هر تن کالای کشاورزی

درصد تغییر		۱۳۹۹		۱۳۹۸		
وزن	ارزش	وزن	ارزش	وزن	ارزش	
-۶۶/۸	-۴۹/۱	۱۰۵	۷۵۷	۳۱۵	۱۴۸۵	دام و طیور(۱)
-۲۵/۵	-۳۳/۹	۲۰	۴۸	۲۷	۷۲	شیلات
-۳/۹	-۹/۷	۲۲۵۰۸	۸۷۶۵	۲۳۴۲۴	۹۷۰۷	محصولات زراعی
-۲۰/۲	-۱۰/۲	۱۰۲۵	۱۲۸۵	۱۲۸۵	۱۴۳۱	محصولات باغی
۳۲/۹	۵/۱	۴۷	۵۸	۳۵	۵۵	جنگل و مرتع
-۵/۵	-۱۴/۴	۲۳۷۰۴	۱۰۹۱۲	۲۵۰۸۶	۱۲۷۵۰	کل واردات کشاورزی
۰/۳	-۰/۹	۷۰/۳	۲۸/۱	۷۰/۰	۲۸/۹	سهم بخش کشاورزی از کل واردات گمرکی(۲)

ماخذ: وزارت جهاد کشاورزی
 ۱- شامل اقلام واردات داروهای دامپزشکی نیز می‌باشد.
 ۲- تغییرات سهم برحسب واحد درصد می‌باشد.

میلیارد دلار در سال ۱۳۹۹ برسد. کاهش کسری تراز بازرگانی در سال ۱۳۹۹ در نتیجه افزایش ارزش صادرات و کاهش ارزش واردات محصولات کشاورزی بوده است.

تحولات بخش کشاورزی در حوزه تولید و تجارت خارجی کشاورزی موجب شد که کسری تراز بازرگانی این بخش با ۳۱/۸ درصد کاهش نسبت به سال قبل از آن به ۴/۷

به ترکیب واردات و صادرات بخش کشاورزی، رابطه مبادله این بخش از ۱/۶۱ در سال ۱۳۹۸ با کاهش ۵/۳ درصدی به ۱/۵۳ در سال ۱۳۹۹ رسید.

(دلار/تن) جدول ۳-۱۸- وضعیت رابطه مبادله بخش کشاورزی

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۹	۱۳۹۸	
-۱۴/۲	۷۰۳	۸۲۰	متوسط ارزش صادراتی
-۹/۴	۴۶۰	۵۰۸	متوسط ارزش وارداتی
-۵/۳	۱/۵۳	۱/۶۱	رابطه مبادله

(میلیون دلار) جدول ۳-۱۷- تراز بازرگانی^(۱) محصولات کشاورزی

درصد تغییر	سال		
	۱۳۹۹	۱۳۹۸	
-۱۴/۴	۱۰۹۱۲	۱۲۷۵۰	واردات
۶/۰	۶۲۱۰	۵۸۵۹	صادرات
-۳۱/۸	-۴۷۰۲	-۶۸۹۱	تراز بازرگانی (۲)

۱- براساس طبقه‌بندی و آمار وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد.

۲- علامت مثبت به معنای مازاد و علامت منفی به معنای کسری تراز بازرگانی می‌باشد.

متوسط ارزش هر تن محصول صادراتی بخش کشاورزی

در سال ۱۳۹۹ با ۱۴/۲ درصد کاهش به ۷۰۳ دلار رسید. با توجه